

К.філол.н. МарченкоТ.А.

Сумський національний аграрний університет, Україна

Перекладна діяльність Івана Дніпровського

У 1931 році Микола Тихонов, російський поет та письменник, пише повість «Війна» і в 1933 її видає. Цього ж року за її переклад береться знаний в Україні літератор та перекладач, член «Гарту», Пролітфронту, спілки «ВАПЛІТЕ» Іван Дніпровський (Шевченко): «Репресій І.Дніпровському пощастило уникнути, але його твори одразу по смерті були вилучені з бібліотек, а історики літератури писали про них з осторогою» [1; с.720].

Таке ставлення до роботи перекладача зумовлене небажанням, а, можливо, побоюваннями тогочасних критиків, літературних діячів допустити до широкого загалу джерела, що містили власнеукраїнську лексику, ще незросійщену радянськими письменниками. Епоху створення української радянської літератури І.Дніпровський характеризував як «велику нудьгу нашої епохи», а революційний підйом сприймав так, «що радість завжди ховає в собі порожнечу».

Дослідженню літературної творчості І.Дніпровського (Шевченка) присвячені роботи таких авторів: Ю.Голобородько (На землі Івана Дніпровського: / Про нашого земляка письменника І.Д. Дніпровського (Шевченка) // Літературна Україна, 1984. – 20 грудня), С.Сухопаров (А душа кричить негодованою дитиною: Рядки з листів І.Дніпровського до М. Пилинської: / Передм. та публ. С.Сухопарова // Слава праці , 1990. – (січень – жовтень)), Л.Баран (Іван Дніпровський: Невідомі сторінки творчості /До 100-річчя з дня народження //Наддніпряньська правда, 1995. – 11лютого), Г.Немченко, О.Сирадоева, Л.Куліш (Неспокійний і натхнений: /Про письменника-земляка І.Дніпровського.// Наддніпряньська правда, 1975. – 1 лютого), П.Параскевич (Іван Дніпровський і Микола Куліш: / До 100-річчя народження

І.Дніпровського. // Наддніпрянська правда, 1995 – 21 березня), Л.Первозвана (Вони були друзями: /Про Івана Дніпровського та Миколу Куліша // Слава праці, 1991 – 27 березня), Н.Федкевич (Вшануймо пам'ять земляка: / Івану Дніпровському - 100 // Слава праці, 1995 – 15 лютого), М.Ходоровський (Гвалт заліза над душами: / Про Івана Дніпровського // Слава праці, 1990 – 18 жовтня) та ін., проте всі ці розвідки описують значною мірою літературну діяльність Івана Дніпровського, і зовсім мало, на жаль, приділяється уваги його перекладацькій діяльності.

Лексичний матеріал, представлений у повісті «Війна», - це джерело вивчення правопису 30-х років ХХ століття, військової термінологічної лексики, загальноновживаних лексичних одиниць, які й можна вважати історизмами, хоча з тенденцією до відродження у сучасній мові.

Найбільшій трансформації при перекладі зазнала фонетична система мови, що є зрозумілим з огляду на відмінність української звукової системи від російської.

Оскільки літеру *г* було вилучено лише у 1933 році, то вживання цієї літери не обмежено у творі і представлено такими загальноновживаними та власними назвами іншомовного походження: *Агадир – Агадір, багаж – баґаж, Бараге-Бараге, бульдог – булдоґ, вагон – ваґон, вид- гатунок, вульгарно – вульґарно, гвардия – гвардія, гетры – гетри, гильотина – гильотина, гласис – глясис, готический – готичний, Грей – Грей, граната – грана́та, гримаса – гримаса, дог – доґ, зигзаг – зигзаґ, Зигфрид – Зіґфрі́д, изящество – елеґантність, индиго – індиґо, энергия – енерґія, эрцгерцог – ерцґерцог, Копенгаген – Копенґаген, краги-краґи, крючок – гачок, легенда – леґенда, лигатура – ліґатура, магазин – маґазин, магистрат – маґистрат, Португалия - Портуґалія, резина – гума, сигара – сиґара, сигнализировали - подавали сиґнал, фанг - фанґ, шланг – шлянґ, штейгер – штайґер: І ще вона звалась: ерцґерцог [2; с.18].*

Серед інших фонетичних відмінностей вирізняється вживання голосної *і* замість *и* в корені слів: *Він закам'янів і придержував бінти на лівій руці* [2; с.132]; *І ніяке містечтво в світі не дасть видовища, яке було б трагічніше і досконаліше за це* [2; с.209].

Для перекладу слів іншомовного походження характерна передача латинського буквосполучення *-ia-* українським буквосполученням *-ія-*: *вариант* – *варіант*, *вариация* – *варіяція*, *империалист* – *імперіяліст*, *материал* – *матеріал*, *специальный* – *спеціяльний*, *пролетариат* – *пролетаріят*, *социалист-соціяліст*, *социализм* - *соціялізм*, *фиалка* - *фіялка*: *Більшість* згаданих досягнень викликала б тільки поблажливу усмішку у багатьох так званих *спеціялістів* [2; с.5].

У творі широко представлено пом'якшення приголосних *-л-*, *-р-* як наслідок впливу західноєвропейських мов (німецької): *аэроплан* – *аероплян*, *балкон* – *балькон*, *баллон* – *бальон*, *доллар* - *доляр*, *ирландец* – *ірляндець*, *исландский* – *ісляндський*, *записная книжка* – *бльокнот*, *эшелон* – *ешельон*, *клумба* – *кљумба*, *колорит* – *кольорит*, *Колумб* – *Колюмб*, *лабиринт* – *лябіринт*, *лавировать* – *лявірувать*, *лакей* – *льокай*, *Ламани* – *Лямани*, *лампа* – *лямпа*, *лейтенант* – *ляйтенант*, *ландштурмист* - *ляндштурмист*, *металл* – *металь*, *мотоцикл* – *мотоцикль*, *одеколон* – *одекольон*, *парламент* – *парлямент*, *парляментери*, *плакат* – *плякат*, *план* – *плян*, *плац* – *пляц*, *продекламировать* – *продеклямувати*, *рамка* – *рямця*, *реклама* – *рекляма*, *роль-роля*, *тащившие* – *силюети*, *флакон* – *флякон*, *фламинго* – *флямінго*, *флот* – *фльот*, *циферблат* – *циферблят*, *шланг* - *шлянг шоколадный* – *шоколядний*: *Бабуся* дивилась їм вслід недовго і оберталась на фею і розкішно зникла серед величезних, пишних *кљумб* [2; с.33]; *І хто міг подумати, що індиго відіграє таку роль?* [2; с.135].

Література

1. Історія української літератури. ХХ століття. У 2кн. Кн.1.: 1910-1930-ті роки: Навч. посібник / За ред. В.Г.Дончика. – К.: Либідь. – 1993. – 784с.
2. М. Тіхонов. Війна. (переклад Івана Дніпровського). – Харк.: Ювілейна бібліотека Червоної армії. – 1933. – 216с.

Добрий день , Ваша інформація прийнята!

Регистрационный номер: 230564

Дата регистрации: 2017-11-09 11:08:18

Документ об оплате: 0.0.888613675.1, 09.11.2017, Марченко Т.А., 200 грн.

Адрес для отсылки: Марченко Т.А. , вул. Бельгійська, б.2, кв.42, м.Суми, Україна , 40022

Автори: Марченко Т.А.

Название сборника: Научная индустрия европейского континента

Количество товара: 1

Название: Перекладна діяльність Івана Дніпровського

Страна: У

Количество страниц: 3

3.